

Bozóky Albert

Apám, Bozóky Albert látható a képen a családjával. A hátsó sorban, balról az első az apám, mellette áll anyám. Elöl az apám testvérei ülnek: balra Meier Jákobné, Aliz unokatestvérem anyja ül, jobbra pedig Rozália nagynéném. Nem tudom, ha valamilyen alkalomból készült a kép, de Rozália néném elég ritkán jött Budapestre -- ahol a fénykép készült az 1940-es években --, így lehet, hogy ebből az alkalomból lefényképeztették magukat, hogy legyen egy olyan képük, ahol mindenki rajta van. Ellenben Ilona néném rendszeresen jött hozzánk, mivel a lánya, Aliz unokatestvérem nálunk lakott. Azért, mert abban a faluban, Maglódon, ahol éltek, nem volt iskola. Hétfvégén mindig hazament, közel volt. Édesapámnak három húga volt és egy fivére: tehát Stein Ilona, aki Budapest mellett lakott, a Meier Jákob felesége. Apám másik húga Allenberg Hilda (sz. Stein Hilda), Allenberg Leónak a felesége, egy zsidóé, akinek fűrészáru-lerakata volt Arad mellett, Vingán. A harmadik hóg Rozália volt, szintén férjezett, de nem emlékszem a férje nevére, minden esetre Bécsből származó zsidó volt. Ők Marosvásárhelyen éltek, lágerben halt meg, azt hiszem, hogy 1944-ben. Rozáliának nem volt gyermeke. Apám 1894-ben született, Nagybecskereken, Jugoszláviában [Nagybecskerek akkor Magyarország egyik vármegyéjének, Torontálnak a

székhelye volt. Ma Zrenjanin a neve, és Szerbiában van. -- A szerk.]. Budapesten tanult közgazdaságtant, és könyvelőként dolgozott. Édesapám 1920 táján változtatta meg a nevét, Steinről Bozókyra, mivelhogy a fivérével dolgozott, a nagybátyámmal, akinek gyára volt. Nagybátyám változtatta meg előbb a nevét, apám követte őt, akkoriban még nőtlen fiatalember volt. Amikor Erdélyt átadták [Farkas Mariann a trianoni békeszerződésre utal. -- A szerk.], általában a zsidókat és a többi nemzetiséget az állam a nevük megváltoztatására kényszerítette [Ez így nem áll, 1919 után átmenetileg éppen hogy nehezítették a vezetéknevek megváltoztatását. Részletesen lásd: névmagyarosítás. - A szerk.]. Már akkor antiszemitizmus volt Magyarországon, és a nagybátyám nem akarta, hogy a gyár homlokzatán egy zsidó név díszeljen, meg akart előzni bizonyos kellemetlenségeket, például valaki felgyújthatta volna a gyárat vagy ilyesmi [lásd: antiszemita közhangulat az 1920-as évek elején]. Apám általában szombaton ment a zsinagógába, ami éppen a mi utcánkban volt, anyám és én a nagyünnepeken mentünk vele, amikor a nők is mennek. Jom Kipurkor a szüleim böjtöltek. Apa elmondta az imádságokat, de nem volt vakbuzgó, tudta, hogy tanulok hittant az iskolában, és nem töltötte meg a fejemet ő sem, anyám sem ilyen tudnivalókkal. Apám végtelenül szeretett, el is kényeztetett egy kicsit. Elég hibás nevelés volt, minthogy apa keveset volt velem, aztán mikor hazajött, persze hogy kényeztetett. Mivel én szinte semmit sem ettem, mindig baj volt velem az asztalnál, anyámnak már elege volt belőlem, de apa védelmébe vett, mondván, hogy 'Hagyd békén a gyereket, meg akarod ölni a gyereket, hadd el, mert valamit csak eszik ő is'. Néha ő is válogatós volt az ételben. Emlékszem, amikor elmesélte, mi volt a fronton. Fiatal tiszt volt akkoriban, és elmondta, hogy az étkezében valamilyen sajátos magyar ételt adtak, amit ő nagyon szeretett. Főtt krumpliból készült, amit darabokra vágtak, és egy edénybe tettek, amiben előbb hagymát pirítottak olajban. Aztán tésztát főztek, általában kocka formájút, azt is beletették. A krumplira szórtak egy kis pirospaprikát, hogy színt adjon, és amikor megfőtt az egész, összekeverték, megsózták, megborsozták, apa nagyon szerette ezt az ételt, már nem tudom a nevét [Ez a krumplis tészta. -- A szerk.]. Édesanyám is megpróbálta elkészíteni, tudta a receptjét. Elkészítette otthon, de apának nem ízlett, mondták, hogy nem, nem sikerül úgy, mint ott a tiszti étkezében, a tiszték jobban ettek ott. Emlékszem, édesanyám azt mondta neki: 'Persze, ott éhes voltál, korgott a gyomrod, azért ízlett annyira, mert ha éhes vagy, bármit megeszel!'